ujforum_63b.qxp 4/27/2007 2:46 PM Page 24

Az euróövezet eddigi működésének értékelése

PÉTER TÜNDE

Az egyesült Európa valaha csak a filozófusok és a látnokok képzeletében élt. Amint azt a fenti idézet soraiban is olvashattuk, Victor Hugo egy humanista ideálon alapuló, békés „Európai Egyesült Államokat" képzelt el. A két borzalmas háború azonban, mely a XX. század első felében sújtotta a kontinenst, darabokra zúzta ezt az álmot.

A II. világháború romjaiból azonban mégis új reménység született. A háború alatt a totalitarizmus ellen küzdők elhatározták, hogy véget vetnek a nemzetközi gyűlölködésnek és rivalizálásnak, és a volt ellenfelek között tartós békét hoznak létre.

1945 és 1950 között Konrad Adenauer, Winston Churchill, Alcide de Gasperi és Robert Schuman összefogtak, hogy meggyőzzék népüket arról, elérkezett az idő, hogy egy új korszakba lépjenek. Az új korszak új rendet jelentene Nyugat-Európában, mely Európa polgárai és nemzetei közös érdekein alapulna, és amely a jogállamot és az országok egymás közötti egyenlőségét biztosító alapszerződésekre támaszkodna.

Robert Schuman (francia külügyminiszter), Jean Monnet ötletét felhasználva, 1950. május 9-i beszédében javasolta, hogy hozzák létre az Európai Szén- és Acélközösséget (ESZAK). Ezen közösséghez hat ország csatlakozott, mégpedig: Belgium, Németország, Franciaország, Olaszország, Luxemburg és Hollandia. Az elképzelés alapján a valaha egymás ellen harcoló országok szén- és acéltermelése egy közös hatóság, az ún. „Főhatóság" alá tartozna. Így a háború e fontos nyersanyagai, mind a gyakorlatban, mind szimbolikusan a megbékélés eszközévé váltak.[1]

Ez a merész és nemes elhatározás nagy sikernek örvendett. Az ezt követő években fokozatos bővült a szervezet, az évek során megerősödött és elmélyült a kapcsolathálózat, amely a római szerződés aláírása (1957), az Európai Közösség (EK) létrehozása, majd 1993-ban a maastrichti szerződés aláírása nyomán az Európai Unió (EU) létrejöttét eredményezte.

Mindezen változások közepette a tagországok száma is megnövekedett, fokozatosan bővült a létszám, újabb és újabb országok csatlakoztak a szervezethez, és ez a folyamat

[1] www.europa.eu/abc/12lessons/index_hu

ujforum_63b.qxp 4/27/2007 2:46 PM Page 25

napjainkban is folytatódik. Íme a csatlakozó országok és a csatlakozás időpontja:

– 1973: Írország, Dánia és az Egyesült Királyság;

– 1981: Görögország;

– 1986: Portugália, Spanyolország;

– 1995: Ausztria, Finnország, Svédország;

– 2004: Csehország, Észtország, Ciprus, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Lengyelország, Szlovénia, Szlovákia;

– 2007: Románia, Bulgária.

1986-ban döbbentek rá a tagországok, hogy az egységes piac kínálta előnyöket csakis egy közös pénznem bevezetésével lehet teljes mértékben kiteljesíteni. Az Európai Tanács ezért 1988-ban megbízta a Delors-bizottságot, hogy tanulmányozza a Gazdasági és Monetáris Unió (GMU) léthozásának lehetőségét. 1989-ben elkészült a Delors-jelentés, melynek következtében tárgyalások sorozata indult el, ennek nyomán pedig létrehozták az Európai Uniót és módosították az Európai Közösséget létrehozó szerződést. 1992-ben aláírták Maastrichtban a szerződést, amely a maastrichti szerződés nevet kapta és 1993. november 1-jén lépett hatályba.

A GMU létrejötte három szakaszra osztható:

1. az európai egységes piac kiteljesítése,

2. az Európai Monetáris Intézet létrehozása,

3. a közös valuta bevezetése, valamint a monetáris politikai hatáskör átadása az EKB-nak.[2]

Az új közösségi valutát, az eurót a Gazdasági és Monetáris Unió harmadik szakaszának életbe lépésekor vezették be az Európai Unió (EU) 11 tagállamában 1999. január 1-jén, ám egyelőre pusztán számlapénzként. Ettől kezdve visszavonhatatlanul rögzítették a részt vevő nemzeti valuták és az euró közötti átváltási arányokat. 2001. január elsején egy további EU-tagállam, Görögország belépésével a részt vevő tagállamok száma 12-re emelkedett. Ennek alapján 2001. január elsejétől a monetáris unióban részt vevő tagállamok a következők: Ausztria, Belgium, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Írország, Luxemburg, Németország, Olaszország, Portugália és Spanyolország. A monetáris unióban részt vevő 12 tagállam alkotja együttesen az *euróövezetet.*

1.1 Mit jelent az euró?

Az euró nem más, mint az Európai Unió új, egységes fizetőeszköze. Az Európai Tanács madridi ülésén született döntés arról, hogy a közös pénz neve az *euró* lesz. Az eurót 1999.

[2] http://www.ecb.int

ujforum_63b.qxp 4/27/2007 2:46 PM Page 26

január 1-jén vezették be azokban az európai uniós tagországokban, amelyek megfeleltek a Maastrichtban megszabott pénzügyi feltételeknek. 2002-ig a nemzetközi valuták helyébe lépve az EU tagállamainak hivatalos fizetőeszközévé válik. A közös valuta előnyei a külkereskedelmi tevékenységgel foglalkozó vállalatok mellett érezhetőek lesznek azok számára is, akik az Unió területén belül utazni szeretnének, hiszen egyik országból a másikba átutazva nem kell pénzváltással foglalkozniuk[3].

1.2 Rögzített euró-átváltási árfolyamok €1 =

– 40,3399 BEF (belga frank),
– 1,95583 DEM (német márka),
– 166,386 ESP (spanyol peseta),
– 6,55957 FRF (francia frank),
– 340,750 GRD (görög drachma),
– 0,787564 IEP (ír font),
– 1936,27 ITL (olasz líra),
– 40,3399 LUF (luxemburgi frank),
– 2,20371 NLG (holland forint),
– 13,7603 ATS (osztrák schilling),
– 200,482 PTE (portugál escudo),
– 5,94573 FIM (finn márka).

2. Az euró bevezetése

2.1 Az euró bevezetésének az előnyei

Az euró bevezetése következtében egy olyan egységes gazdasági térség alakult ki, ahol az euró és a részt vevő nemzeti valuták közötti átváltási arányok végleges rögzítésével és a közös valuta bevezetésével megszűntek az addigi nemzeti valuták közötti valutaingadozások és az ebből fakadó kockázatok. Egy másik jelentős előny, hogy a termelők és a fogyasztók immár közvetlenül össze tudják hasonlítani az egymással versengő termékek árát az egyes tagállamokban, ezáltal elősegítve az árak kiegyenlítődését, ami a nemzetközi piacon is versenyképesebbé teszi termékeiket és szolgáltatásaikat. A továbbiakban már nem merülnek fel a különböző valuták egymásra történő átváltásával kapcsolatos költségek, ami révén komoly megtakarítások érhetők el. Ezek a tényezők hozzájárulnak a térség gazdasági növekedésének gyorsulásához.

Az euróövezetet alkotó országok gazdaságai az övezethez való csatlakozás előtt részben

[3] http://www.karrier.hu/eusarok/euszotar

ujforum_63b.qxp 4/27/2007 2:46 PM Page 27

nyitottak voltak, jelenleg viszont egy nagyobb és sokkal önellátóbb gazdaság részei. Az euróövezet mérete alapján olyan jelentős gazdaságokkal hasonlítható össze, mint az Egyesült Államok és Japán.

Az euró bevezetésének utolsó lépése a készpénzként való forgalomba hozatal. Míg 1999. január elsejétől az euró az euróövezet tagállamaiban a lakosság számára csupán „láthatatlan" számlapénzként került bevezetésre a folyamatban lévő hároméves átmeneti időszak lejártával, 2002. január 1-től az új közösségi valuta immár készpénzként, „látható" és „tapintható" formában is bevezetésre került. Ezzel a lépéssel zárult az euró bevezetésének a harmadik és egyben végső szakasza. Az időbeli eltolódás célja a gazdasági szereplők fokozatos felkészítése az euróra: elsőként a pénzpiacok tértek át, utolsóként következik a készpénzforgalom euróra történő átállítása.

2002. januártól a számlapénzforgalom kizárólag euróban működik – a készpénzforgalomban azonban néhány hétig az euró mellett még a nemzeti valutával is lehet fizetni. Az euró fizikai megjelenése a pénzforgalomban a tagállamok nemzeti valutáinak bevonásával jár együtt. Az átmeneti időszak országonként változó időtartamú, de legfeljebb 2 hónap. A legtöbb euróövezeti országban az átmeneti időszak 2002. február 28-ig tartott.

2.2 Az euró bevezetésének feltételei (a maastrichti szerződés szerint)

Az euróövezet országai 1999. januárra teljesítették az ún. maastrichti – igen szigorú – konvergenciakövetelményeket, amelyek a teljes pénzügyi stabilitás elérését célozták. Ezen konvergenciakritériumok a következők:

– magas fokú árstabilitás, amely azt jelenti, hogy egy tagállamnak olyan árstabilitással kell rendelkeznie, hogy inflációs rátája legfeljebb 1,5%-kal haladhatja meg a három legkisebb inflációval rendelkező ország inflációs rátájának az átlagát.

– rendezett államháztartás; költségvetési fegyelem: előírja a költségvetési hiány lehetséges maximumát kettős vonatkozásban is:

– a költségvetés mindenkori hiánya nem haladhatja meg a GDP 3%-át,

– az államadósság felső plafonja a GDP 60%-a lehet.

– stabil árfolyam: mely szerint a tagállam valutája a vizsgálatot megelőző legalább két éven keresztül képes az Európai Monetáris Rendszer árfolyam-mechanizmusa által előírt ingadozási sávon belül maradni.

– alacsony és stabil hosszú lejáratú kamatok: előírja, hogy egy tagállam a vizsgálatot megelőző egyéves időszakon keresztül az árstabilitást illetően a legjobb eredményt felmutató három tagállam az átlagos hosszú távú kamatát legfeljebb 2 százalékponttal meghaladó kamattal rendelkezhet.[4]

[4] http://www.ecb.int

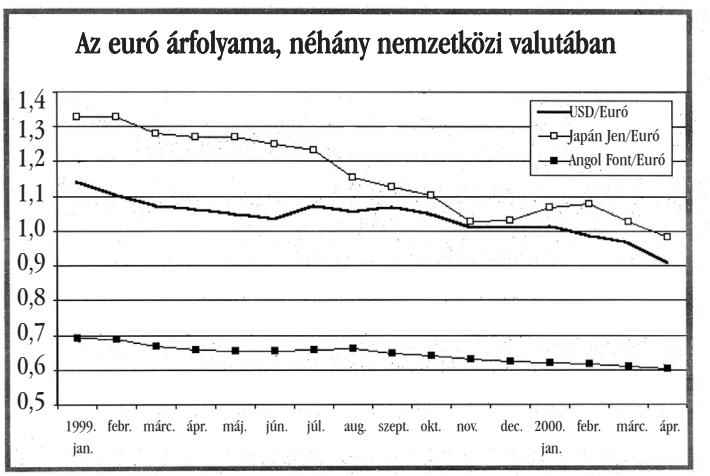
ujforum_63b.qxp 4/27/2007 2:46 PM Page 28

3. Az euróövezet működése

A nemzetközi pénzvilág nagy várakozással tekintett az Európai Unió 12 országában – a továbbiakban euróövezetben – bevezetett új nemzetközi pénz, az euró alakulására. Az euróövezet gazdasági erejét, fejlettségét mérlegelve a pénzügyi szakértők arra számítottak, hogy az euró a dollár világpénz-pozíciójával versenyző kulcsvalutává válik.

1999-ben a várakozás még nem teljesült, az euró árfolyama az amerikai dollárral és más vezető valutákkal szemben az év során jelentősen gyengült, és ez a folyamat a 2000-ig eltelt időszakban sem változott meg.

Az euró árfolyamának csökkenése a dollárral és a többi vezető valutával szemben – a várakozásokkal ellentétben – meredek volt 1999-ben és 2000 eddig eltelt időszakában is.

Forrás: http://www.ecostat.hu

Az EKB az elmúlt időszakban a kamat szabályozásával kísérelte meg kivédeni az euróra nehezedő nyomást. 1999. január óta ötször módosította a kamatszintet. Kezdetben optimista módon a 3%-os szintet 2,5%-ra mérsékelte, majd négy lépésben emelte fel 3,75%-ra. Úgy tűnik azonban, hogy a kamatemelések nem javították az eurónak a dollárral szembeni árfolyamát, sőt mintha gyengülését erősítették volna.

Az EU pénzügyminiszterei, valamint az EKB elnöke úgy vélik, hogy az övezet országaiban beindult gazdasági növekedés, valamint az USA gazdaságának túlfűtöttsége előbb-utóbb automatikusan az euró árfolyamának konszolidálódásához vezet. Bár egyelőre nem látják szükségesnek, hogy az euró árfolyamának mentőövet dobjanak, mégis nagyon valószínű, hogy az euróövezet pénzügyi irányítói megegyeztek vagy megegyeznek valamilyen árfolyam-határértékben, amikor a jegybankoknak interveniálniuk kell. Feltételezhető,

ujforum_63b.qxp 4/27/2007 2:46 PM Page 29

hogy az euróövezetben végbemenő gazdasági megélénkülés miatt erre rövid időn belül azonban nem kerül sor.[5]

2002. január 1. óta több mint 300 millió európai polgár használja az eurót a mindennapi életben. Mindössze 10 év kellett ahhoz, hogy a közös európai valuta elvét rögzítő maastrichti szerződéstől (1992. február) eljussunk arra a pontra, hogy az euró bankjegyeket és pénzérméket 12 európai uniós országban használják. Egy ilyen, a világon egyedülálló folyamat végrehajtásához 10 év eléggé rövid időnek számít.

Az euró olyan nemzeti valutákat váltott fel, melyeket számos országban évszázados szimbólumnak, illetve a nemzeti szuverenitás jelképeinek tekintettek. Az átállás jelentős változást és ugyanakkor előrelépést jelentett a gazdasági unió terén. Az euró egy jóval tisztább értelmet adott az EU polgárainak a közös európai identitás igazi jelentéséről. Euróval a zsebükben az emberek az Európai Unió nagy részén pénzváltás nélkül utazhatnak és vásárolhatnak, mindenféle nehézség nélkül.

Az euró a világ második legfontosabb valutájává vált. Az USA-dollár mellett egyre többet használják az eurót a nemzetközi tranzakciók terén, illetve tartalékvalutaként szerte a világon. Az euróövezeten belüli országok pénzügyi piacai között felgyorsult az integráció azáltal, hogy már nem csak tőzsdeügynökségek, hanem értéktőzsdék is egyesülnek.[6]

3.1 Az euróövezet főbb gazdasági mutatói

Az OECD jelentése alapján megvizsgálhatjuk az euróövezethez tartozó gazdaságok főbb mutatóit 1998-tól 2005-ig.

1.táblázat. Az euróövezet főbb gazdasági mutatói

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Reál GDP-növekedés (%)	2,8	2,8	3,7	1,7	0,9	0,5	1,6	2,4
Kereskedelmi mérleg (Mrd. USD)	145,9	96,4	53,5	102,8	174,1	169,1	194,9	214,5
Folyó fizetési mérleg (Mrd. USD)	66,2	27	-28,7	13,3	71,4	35,5	61,3	78,4
Folyó fizetési mérleg (GDP %-ában)	1	0,4	-0,5	0,2	0,9	0,4	0,5	0,6
Költségvetés	-2,3	-1,3	0,1	-1,7	-2,3	-2,7	-2,6	-2,7
Munkanélküliség	10,2	9,4	8,4	8	8,4	8,8	9	8,7
Infláció	3,2	1,2	2,2	2,4	2,3	2	1,5	1,4
Rövid távú kamatlábak	3,9	3	4,4	4,3	3,3	2,3	1,7	1,8
Hosszú távú kamatlábak	4,7	4,6	5,4	5	4,9	4,2	4,5	5,1

Forrás: OECD 2003

[5] http://www.ecostat.hu
[6] www.europa.eu/abc/12lessons/index_hu

ujforum_63b.qxp 4/27/2007 2:46 PM Page 30

3.2 Az euróövezet gazdasági növekedése

Az euró 1999. január elsejei bevezetése és annak következményei alapján az Európai Unió gazdaságában az 1990-es évek végétől új fejlődési trendek mutatkoztak. A korábbi szigorú pénzügypolitika eredményei mindenféle ellentmondás ellenére beértek. A kedvező indulás után 2001-ben a globális recesszió megtörte a fejlődést, Németország, Franciaország és Portugália makrogazdasági teljesítménye eléggé megromlott.

A pénzügyi szigorúság előnyének ismerhető el, hogy az infláció lényegesen csökkent és sikerült alacsony szinten tartani. 2000 után azonban a 2%-os szintet nem sikerült megőrizni, de viszonylag minimálisan haladták túl ezt a szintet. Sikerült alatta maradni a nemzetközi irodalomban számon tartott 3%-os „kívánatos" inflációs plafonnak. Az inflációs teljesítmény alapján az euró tekinthető a világ egyik legstabilabb valutájának.

2. táblázat. Az euróövezet 12 országának makroteljesítménye,1998–2002 (%-ban kifejezve)

Év	Növekedés (reál GDP)	Infláció	Munkanélküliség	Költségvetési deficit (GDP %-ában)
1998	3	1,1	11,1	2,3
1999	2	1,8	10	1,7
2000	3,6	2,4	8,9	0,4
2001	1,6	2,7	8,3	1,3
2002	0,9	2,2	8,3	1,2

Forrás: Eurostat and OECD Statistics

A szigorú pénzügypolitika másik jelentős eredménye a költségvetési pozíciók javítása[7]. Az 1990-es évek végétől a munkanélküliség is csökkenő tendenciát mutat.

A *háztartások fogyasztása* 2003-ban kismértékben nőtt. A fogyasztói bizalom azonban 2003 közepe óta ismét javul, bár az országokra lebontott kép elég vegyes. Míg Spanyolországban és Finnországban az eladások erőteljesen nőttek, addig Hollandiában, Németországban és Olaszországban jelentős visszaesés történt. A háztartások helyzete a kedvezőtlen foglalkoztatottsági mutatók ellenére valamelyest javultak. A jövedelmek 2003-ban az inflációt meghaladó mértékben növekedtek, és a visszafogott fogyasztás következtében jelentős tartalékok halmozódtak fel. A bérek mérsékelt emelkedése és az euró/dollár árfolyam csökkenése várhatóan az *infláció* további csökkenését eredményezi.

A *kormányzati kiadások* az utóbbi időben az anticiklikus gazdaságpolitikák alkalmazá-

[7] 1999-ben több térségben a költségvetési hiány a GDP 1,5%-a körül volt, de az euróövezet 9 országában 2000-re már költségvetési többletet értek el.

ujforum_63b.qxp 4/27/2007 2:46 PM Page 31

sa következtében jelentősen megnövekedtek. A költségvetések helyzete az eurózóna országainak többségében tovább romlott, a zóna két legnagyobb gazdaságával rendelkező országa (Franciaország és Németország) folyamatosan nem tudta teljesíteni a Stabilitási és Növekedési Paktumba foglalt 3%-os költségvetési hiányt, és erre várhatóan a következő évben sem lesz képes. A Stabilitási és Növekedési Paktum értelmében, amennyiben egy ország költségvetési hiánya meghaladja a 3%-ot, meg kell indítani a Jelentős Hiány Eljárást, azaz ezen országok komoly büntetésre számíthatnak. Miután 2002-ben és 2003-ban az Unió legjelentősebb államai, Németország és Franciaország túllépte a küszöböt, a Tanácsban megkezdődtek a viták a Bizottság és a tagállamok között.

Az említett országok célja a szigorú küszöb átmeneti átlépése, hogy a szükséges strukturális reformokat megvalósíthassák, és átmenetileg tágabb költségvetési mozgásteret kapjanak.[8]

Miután az automatikus stabilizátorok adta lehetőségeket már kimerítették az országok, jelen helyzetben igen *kicsi a fiskális politika mozgástere*. Németország a jövőben adócsökkentésre készül, hogy ösztönözze a gazdaságot, és ugyanakkor csökkentést tervez a támogatások és a jóléti programok terén. Az öregedő népesség jelentős fiskális terhet jelent, hiszen a nyugdíjrendszerre fordítandó kiadások az elkövetkező 50 évben a GDP mintegy 4–5%-ának megfelelő összeggel növekedhetnek, míg az egészségügyi és más ellátások a GDP további 3–4%-ával növelik a kiadásokat. Ilyen körülmények között szükség van a fiskális fegyelem javítására, ami a költségvetés főösszegének mintegy 0,5%-os éves csökkentését jelenti, illetve szükség van a kiadások hiteles és átlátható csökkentésére. Mindezek a strukturális reformok folytatásával érhetők el, ami éves szinten mintegy 1,5%-os lefaragást is eredményezhet.

Spanyolországban az üzleti várakozások igen vegyesek, miután 2004 elején az ipari teljesítmény jelentősen visszaesett, ugyanakkor a jelzáloghitelezés, valamint a gépi beruházások emelkedésnek indultak. A Bizottság előrejelzésében 2,8%-os, illetve 2005-re 3,3%-os gazdasági növekedést jósol.

Portugáliában a gazdaság várhatóan ismét lassú növekedésnek indul, így a 2003-as visszaesés után a kibocsátás 2004-ben 0,75%-kal, majd 2005-ben 2,2%-kal nő. A gazdasági fejlődés elsősorban a külpiaci kereslet bővülésének, valamint a javuló ár alapú versenyképességnek köszönhető.

2003 közepén az euróövezet *inflációja* valamelyest 2% alá csökkent az Európai Köz-

[8] Az elképzelés lényege az, hogy a 3%-os küszöb fennmarad, azonban a strukturális és a konjunkturális deficitet elkülönítenék. A korlát csak az előbbire vonatkozna, így visszaesés esetén a költségvetési kiadások növelésével lehetővé válna a gazdaság élénkítése. Szakértők szerint azonban a kétféle deficit elkülönítése problémát jelent.

ujforum_63b.qxp 4/27/2007 2:46 PM Page 32

ponti Bank (a továbbiakban EKB) célértékének megfelelően, azonban decemberben ismét 2%-ra nőtt. Bár az infláció az egyes országok között széles sávban mozog, a 12 ország közül hétben sikerült a 2%-os határ alatt maradni.

Az euróövezetben az EKB 2003 júniusa óta nem változtatott az irányadó kamatlábon. Valószínűleg az EKB a lassan beinduló gazdasági növekedés ellenére sem fog a kamatokhoz nyúlni, miután az inflációs nyomást ellensúlyozza az euró erősödése, valamint a várható bérnövekedés alacsony szintje.

Előrejelzések szerint az infláció nem fogja jelentősen meghaladni a 2%-os inflációs célt, mivel az európai konjunktúra nem lesz túl erőteljes. A dollár erősödése jelentős mértékben olcsóbbá teszi az importot, amely szintén az inflációs nyomás ellensúlyozásának kedvez. A konszenzus szerint az olajkínálat a következő évben stabilizálódik, ennek tükrében várhatóan esnek az energiaárak, de az előrejelzések itt is elég bizonytalanok.

A *munkanélküliség* az eurózónában 2001 óta növekszik, és bár a növekedés üteme nem volt túl jelentős, szintje világviszonylatban kiemelkedően magas. Az utóbbi időben az európai gazdaságokban nőtt a munkaerő-intenzitás, ami a munkapiac rugalmasabbá válásának is a jele. Egyes munkaadók kiaknázták a rugalmas munkaidő és munkaszerződések adta lehetőségeket. Ennek ellenére a bérek csökkenésének jelei még nem láthatóak, ami azt mutatja, hogy azok lassan reagálnak a munkapiaci fejleményekre.

2002 közepe után a gazdasági lassulás hosszú távon is érvényesülni kezdett, a cégek egy része komoly munkaerő-elbocsátásokat hajtott végre, hogy javítsa az üzleti eredményességet, szemben a korábbi időszakkal, amikor a cégek elsődlegesen a tőkekiadásaikat csökkentették.

Az euróövezetben 2006 harmadik negyedévében 517 ezerrel nőtt a foglalkoztatottak száma, így az állásban lévők 1,4 százalékkal többen voltak, mint 2005 harmadik negyedévében. Az egész EU-ban a harmadik és azelőtt a második negyedben 1,1–1,1 százalékkal, az elsőben 0,9 százalékkal nőtt a foglalkoztatás. Lassult azonban a béremelkedés üteme, éves összehasonlításban a második negyedévi 2,6 százalékos ütemről 2,2 százalékosra.

A makrogazdasági stabilitás az euróövezet tagjává vált országok számára is folyamatos tennivalókat jelent. A magas színvonalú közszolgáltatások nyújtásához szükséges költségvetési bevételeket a munkahelyteremtést és a technológiai megújulást együttesen szolgáló gazdaságpolitika teremti elő. Az állami intézmények teljesítményének javulása kedvezően hat a jogbiztonságra, a jogalkotás és -harmonizáció terén elért eredmények javítják a jogalkalmazás hatékonyságát.

2006. május 2-i adatok alapján a GDP éves növekedési üteme változatlan áron az euróövezetben és azon belül Franciaországban, Németországban, Olaszországban, Ausztr-

ujforum_63b.qxp 4/27/2007 2:46 PM Page 33

riában és Spanyolországban az alábbi táblázatban olvasható.

3. táblázat. A GDP éves növekedési üteme változatlan áron
*előzetes adat

A GDP éves növekedési üteme változatlan áron	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
Euróövezet	1,5	2,6	2,9	2,9	3,8	2	0,9	0,7	2	1,3
Franciaország	1,1	2,4	3,6	3,3	4,1	2	1,2	0,8	2	1,5
Németország	1	1,8	2	2	3,2	1	0,1	-0	2	0,9
Olaszország	0,7	1,9	1,4	1,9	3,6	2	0,3	0	1	0
Ausztria	2,6	1,8	3,6	3,3	3,4	1	1	1,4	2	1,9
Spanyolország	2,4	3,9	4,5	4,7	5	4	2,7	3	3	3,4

Forrás: Eurostat, Structural Indicators Database IMF,WEO Database, 2006 April

Az alábbi táblázat betekintést nyújt az euróövezet reál GDP-, infláció- és folyó fizetési mérleg egyenlegébe.

4. táblázat. A nemzeti össztermék, az infláció és a folyó fizetési mérleg egyenlege az euróövezetben (előrejelzés)

	Reál GDP növekedés%		Infláció		Folyó fizetési mérleg egyenlege	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
	min./medián/max.	min./medián/max.				
Ausztria	1,4 / 1,8 / 2,0	1,7 / 2,1 / 2,3	1,1	1,4	-0,2	-0,3
Belgium	1,2 / 1,8 / 2,1	1,6 / 2,1 / 2,7	1,4	1,6	4,1	4,2
Franciaország	1,5 / 1,9 / 2,7	1,6 / 2,2 / 2,7	1,8	1,6	1,2	1,1
Hollandia	0,5 / 1,0 / 1,6	1,2 / 1,9 / 2,9	1,5	1,4	3,2	3,4
Németország	1,1 / 1,6 / 2,0	1,0 / 1,8 / 2,3	1	1,1	2,5	2,4
Olaszország	0,9 / 1,6 / 2,2	1,2 / 2,0 / 2,4	2,3	2,1	-1	-0,8
Spanyolország	2,6 / 2,9 / 3,5	2,6 / 2,9 / 3,5	2,5	2,5	-2,5	-2,6
Euróövezet	1,4 / 1,8 / 2,4	1,7 / 2,2 / 2,6	1,7	1,6	0,7	0,6

Forrás: The Economist poll (2004)

Az euróövezetben 2006-ban 1,9%-os gazdasági növekedés várható (az Európai Bizottság őszi előrejelzése szerint), azonban a fellendülés a vártnál élénkebbnek bizonyul, így a 2% feletti növekedési ráta is reálisnak tűnhet.

ujforum_63b.qxp 4/27/2007 2:46 PM Page 34

4. Következtetés

A következőkben röviden megvizsgáljuk az euróövezet erősségeit és gyengeségeit.

Erősségek/lehetőségek :

– A gazdasági növekedést erősíti a *magánberuházások fokozódása* és – kedvező nemzetközi környezet esetén – az euróövezet *exportja* magas szinten marad.

– *A munkanélküliség* csökkenni kezdett – még ha lassan is –, de az abszolút szint 2006-ben is nagyon magas lesz (több mint 8 %); külső sokkhatások hiányában mindez azt jelenti, hogy az *infláció* alakulásának kilátásai meglehetősen kedvezőek.

– Az euróövezetben hagyományosan érvényesülő alacsony kamatláb szintén erősségként értékelendő.

Gyengeségek/fenyegető veszélyek:

– A *magáncélú fogyasztás* és a gazdasági növekedéshez való hozzájárulása továbbra is meglehetősen mérsékelt marad, de a tőzsdei ügyletek fellendülése hozzájárulhat a magánkereslet megélénküléséhez.

– A *munkanélküliség* ugyan csökkeni kezdett, de abszolút szintje továbbra is túl magas, ezért folytatni kell a munkanélküliség elleni határozott küzdelmet.

– A „külső" veszélyek továbbra is fennmaradtak, sőt, súlyosbodnak, mint például a „globális egyensúlyhiány", vagyis a dollár leértékelésének veszélye az USA fizetési mérlegének és költségvetésének hiánya következtében, vagy a kőolajár.

Fennállása óta az eurórendszer nagymértékű szavahihetőséget és bizalmat nyert el a fogyasztók, a megtakarítók és a beruházók körében egyaránt. Ez semmiképpen sem volt magától értetődő egy ilyen fiatal intézmény részéről. Ugyanígy sikerült az euróövezet részére egy önálló és alkalmas pénzpolitikai stratégiát kialakítani, amely az euróövezet különlegességeit figyelembe veszi. Ez a stratégia egyáltalán nem hasonlítható össze más központi bankok stratégiáival. Már kezdettől fogva sem volt jelen a feszültség vagy súlyos probléma az egységes monetáris politikák végrehajtása során.

Az Európai Központi Bank megbízatása az, hogy biztosítsa az árstabilitást az euróövezetben. Ezen az új tagállamok euróövezetbe történő felvétele sem fog változtatni. Az új tagállamok átvették az elismert közösségi szabályokat, a közösségi vívmányokat, és ismerik kötelezettségeiket a gazdasági és monetáris unió előkészítő fázisában. Az euróövezet új tagjainak nem kielégítő és nem tartós konvergenciája esetén növekedhetnek a monetáris terület növekedési és inflációs eltérései. Ez megnehezítheti az EKB számára az egységes monetáris politika bevezetését.

A következő években valószínűleg tovább bővül az euróövezet tagjainak száma, további országok lesznek képesek eleget tenni a konvergenciakritériumoknak. Azon országok,

ujforum_63b.qxp 4/27/2007 2:46 PM Page 35

amelyek megfelelnek e kritériumoknak, bevezethetik az eurót. Az EKB és az Európai Bizottság kétévente jelentést készít az illető ország elért eredményeiről. Az EU Tanács e jelentések alapján dönti el, hogy az adott új ország tagja lehet-e az euróövezetnek vagy sem.

Irodalomjegyzék

http:// www.ecb.int
http://europa.eu/index_hu
http://europa.eu/abc/121lessons/index_hu
http://www.europa.eu/abc/panorama/whatdoes/index_hu
http://www.karrier.hu/eusarok/euszotar
http://www.economist.com/images/20040306/tab4.gif
http://www.imf.org
http://www.ecostat.hu
http://www.euro-info.ccir.ro
http://www.euro.lap.hu
http://euvonal.hu